

TÁ~INĀ•CT HĀ~EBCĀ® A JĀ• - 6

PondĀ~IĀ-, 21 bĀ~TMezen 2016

Borneo – rok 2001 a 2002. Borneo byl velkým zklamáním. Vyrostl z nĀ~j drobný útlý hĀ~TMebeĀ•ek, malinko pĀ~TMes rozhr minískĀ~ a standardních shetlandĀ~ – KVH 89 cm. Ryzák se svĀ~tlou hĀ~TMívou dával nadĀ~je k odchovu hĀ~TMíbat menších, neĀ~¼ on sám – coĀ~¼ se odchovem hĀ~TMebeĀ•ka Bon Ami potvrdilo. Ale – byl vzteklý a zlý.

Dr. Novák pĀ~TMivezl Bornea a Borgise najednou. Borgis zĀ~stal v Málkovicích a Bornea, trochu nezvedeného hĀ~TMebeĀ•k jsem pĀ~TMesunula k pĀ~TMátelĀ~m do jejich stáda poníkĀ~. PĀ~vodnĀ~ jsem se domnívala, Ā~¼e se budu kvĀ~li dĀ~tem vĀ~novat spíše chovu vĀ~tších pony a proto budu svoji shetlandku vozit na pĀ~TMípuštĀ~ní 20 km k Borneovi, který bude na této stanici pĀ~TMípuštĀ~t i další klisniĀ•ky, narozené po Goldan Cavalierovi a tak budeme spokojeni všichni – já vloĀ~ím do této spolupráce hĀ~TMebce, oni péĀ•i o nĀ~j. Vše dopadlo úplnĀ~ jinak, mé chovatelské kolegyni se rozpadl vztah, odstĀ~hovala se, a tĀ~TMíletý hĀ~TMebec Borneo byl vrácen mezi naše konĀ~. Nemohu Ā~TMíci, Ā~¼e mi ho zkazili, protoĀ~¼e kdyĀ~¼ jsem jim hĀ~TMebeĀ•ka pĀ~TMedávala, mĀ~l uĀ~¼ sklony ke štípání, a pubertálních pokusĀ~ nevyrostl, ale naopak jeho agresivita se vystupĀ~ovala. Bylo by snadné Ā~TMíci, Ā~¼e ho zkazil zpĀ~sob odchovu, protoĀ~¼e neproĀ~¼ival dospívání ve stádĀ~ s vrstevníky - jinými hĀ~TMebeĀ•ky, ale takto jsem sama odchovala i jiné hĀ~TMebeĀ•ky a podobnĀ~ postupovali i jiní chovatelé a k problémĀ~m nedošlo.

MĀ~la jsem tedy k dispozici jako plemenného hĀ~TMebce kousavou potvoru. ProtoĀ~¼e jsem se koníkem další dva roky zabývala, nemyslím si, Ā~¼e by jeho kousání vyplývalo ze strachu a pĀ~TMípadné obrany proti špatnému zacházení, jako u jiných koní, kterým lidi ublíĀ~ili a tím ztratili jejich dĀ~váru. MoĀ~¼ná bliĀ~¼ší je moĀ~¼nost, Ā~¼e kĀ~Ā~ prostĀ~ nebyl s autoritu Ā•lovĀ•ka (nebo konkrétnĀ~ moji). Borneo, aĀ• jsme zkoušeli rĀ~znĀ~ zpĀ~soby terapie, zĀ~stal zlý. Nepomohlo vlídné zacházení, nepomohla práce v zápĀ~mahu, od které jsme si slibovali odĀ•erpání pĀ~TMebyteĀ•né energie, nepomohlo zaĀ~TMazení hĀ~TMebce do stáda.

SamozĀ~TMejmĀ~ jsme nemĀ~li chuĀ~ nechat se od nĀ~j kousnout a snaĀ~¼ili se s ním jednat opatrnĀ~ a nedat mu pĀ~TMíleĀ~¼it chĀ~apnutí. V praxi to znamenalo, Ā~¼e jsme nevodili hĀ~TMebce normálnĀ~ na vodítku, ale pĀ~TMímo za ohlávku, s nataĀ~¼enou pĀ~TMí, aby Borneo nedosáhl zuby na vodiĀ•e. Ohlávka musela být dostateĀ•nĀ~ utaĀ~¼ená, jinak se v ní hĀ~TMebec snaĀ~¼il hlavu natočit tak, aby mohl kousnout ruku, která ho vede. BezpeĀ•nĀ~jší bylo vodĀ~ní dvĀ~ma vodiĀ•i mezi sebou; podobnĀ~ jsme ho vyvazovali pĀ~TMí Ā•ištĀ~ní, postrojování, strouhání a podobných úkonech. Fakt nevím, proč hĀ~TMebec netouĀ~¼il po niĀ~ jiném, jen po tom, aby nás mohl kousat. PĀ~TMes dva roky jsem dokázala být opatrná, pĀ~TMedvidavá nebo rychlejší a udržĀ~¼ela jsem si vzteklého prcka od tĀ~la.

PĀ~TMes veškerou opatrnost a zkušenosti se mu nakonec podaĀ~TMilo mne dostat. NeĀ~¼ jsem staĀ•ila chytit rukou za ohlávku, abych ho udržĀ~¼ela v odstupě, skoĀ•il na mne, zakousnul se mi do ramene, srazil mne na zem a drĀ~¼el mne pod sebou. Nedovedu si pĀ~TMedstavit, co by ze mne zbylo, kdyby se takto do mne pustil velký hĀ~TMebec. I pod hĀ~TMebeĀ•k 89 cm malým, váĀ~¼ícím nĀ~co pĀ~TMes metrák, mi mohlo jít i o Ā~¼ivot. Takový záĀ~ítek nikomu nepĀ~TMěji. HĀ~TMebec byl hubou v mém rameni a já ho mohla jen pĀ~stmi mlátit do hlavy, aby mne pustil a souĀ•asnĀ~ jsem byla vystrašená - to ze mne to, co kouše, nakonec vykousne? Dokud to neukousne, nepustí? A co bude potom? NaštĀ~stí jsem v okamĀ~¼iku, kdy skus konĀ~ povolil, dokázala rychle zareagovat a aspoĀ~ jsem se pod ním pĀ~TMevalila dĀ~TMív, neĀ~¼ se mne znova zakousnul, takĀ~¼e druhý kousanec jsem schytala do lýtka. Zápasila jsem s konĀ~m dál, Ā~TMvala, ale nikdo mi na pomoc nepĀ~TMielšel. Nakonec, kdyĀ~¼ i toto skousnutí povolilo, podaĀ~TMilo se mi utéci - odvalit se za ohradu. Rameno i lýtko oteklo, zĀ•ernalo a vytvoĀ~TMily se boule o prĀ~mĀ~ru 15 cm. Byl to šok, bylo po sebedĀ~vĀ~Ā~me, Ā~¼e já pĀ~TMece zvládnout zlého konĀ~. Byla jsem ráda aspoĀ~ za to, Ā~¼e jsem to odnesla já a ne nĀ~které z dĀ~tí.

Byla jsem rozhodlaná nechat hĀ~TMebce utratit. VĀ~¼dyĀ~¼ komu bych mĀ~la podstrĀ~it takovou bestii? Druhý den jsem to zvažovala znova, a kvĀ~li skuteĀ•nĀ~ nouzové situaci s poĀ•tem plemenných hĀ~TMebcĀ~ v ĀCER, hĀ~TMebec dostal milost. V linii hĀ~TMebcĀ~ v chovu Allegro, Artur a Arlott, v linii B hĀ~TMebci Borgis a Borneo. Jim sekundoval RadĀ~¼a (svou barvou bĀ~louše ze strakaté matky a udaného hnĀ~dého otce ponĀ~kud podezĀ~TMelý hĀ~TMebec s KVH 76 cm a jezevĀ•íkovitým vzhledem). Nechat popravít licencovaného hĀ~TMebce, o kterého projevil i za daných okolností zájem jiný chovatel, mi pĀ~TMielšlo nesprávné. ĀCEeský chov SHP jej potĀ~TMeboval. Ale samozĀ~TMejmĀ~, u nás zĀ~stat nemohl. KdyĀ~¼ jednou vyhrál - uĀ~¼ bych s ním nic nepotřeboval. Nezbylo neĀ~¼ sesbírat všechny zbytky odvahy, chytit ho mezi koĀ~mi na louce, zavĀ~TMít do stáje a naloĀ~¼it novému majiteli do auta. PĀ~TMijel si pro nĀ~j za dva dny, dostal ho darem, pozdĀ~ji mi uhradil alespoĀ~ cenu jeho licentace.

Dodnes je hĀ~TMebec pouĀ~¼íván k plemenitbĀ~. Nevím, jakým zpĀ~sobem s ním vycházejí, moĀ~¼ná od nĀ~j nic nechtĀ~¼jí, jen potomstva a jednají s ním jako se zvíĀ~TMetem v ZOO – bez pĀ~TMímého kontaktu. Je pravdĀ~podobné, Ā~¼e s vĀ~kem se hĀ~TMebec trochu zklidnil a jeho agresivita se zmírnila… ĀCEím déle se pohybují kolem koní, tím víc vím, Ā~¼e nic nevím, takže nemohu vylouĀ•it ani to, Ā~¼e nový majitel s hĀ~TMebcem problémy nemá a pĀ~TMíto nemusí být o tolik lepším vychovatelem vzpurných koní. KdyĀ~¼ nevím pĀ~TMíĀ•inu, proč byl Borneo u nás tak agresivní, nemohu vynášet soudy. MĀ~j názor je, že to prostĀ~ byl kĀ~Ā~ – psychopat. MĀ~l utkvĀ~lou pĀ~TMedstavu, Ā~¼e i kdyby ho to stálo Ā~¼ivot, musí mne pĀ~TMepřát. Nevím, by pomohlo, kdybych jej tenkrát jako hĀ~TMíbatĀ~ místo odvozu k pĀ~TMátelĀ~m strĀ~čila k dospĀ~lému hĀ~TMebci, který by mu to nancol tolikrát, kolikrát by bylo potĀ~TMeba, moĀ~¼ná ano – moĀ~¼ná ne. Po bitvĀ~ je kaĀ~¼dy generál, Ā~TMíká staré pĀ~TMíslóví a rĀ~znĀ~ tím, Ā~¼e je snadné Ā~TMíkat, co se mĀ~lo zkoušet udĀ~lat jinak, kdyĀ~¼ uĀ~¼ je pozdĀ~ na zmĀ~nu. Po Borneovi se u nás narodilo hĀ~TMíbat; obĀ~ jsou psychicky normální, aĀ•koliv ani jeho syn Bon Ami nebyl odchováván ve stádĀ~ vrstevníkĀ~, ale zhruba podobnĀ~ jako Borneo. Po záĀ~itku s Borneem mi bĀ~hal mráz po zádech, i kdyĀ~¼ jsem jen drbala hĀ~TMíbatu a ona mi to oplácěla jemným šimráním svých pyská~ na kalhotách. Z nedĀ~vĀ~ry vĀ~Ā•i hĀ~TMebcĀ~m mne vyléĀ•il hĀ~TMebec plemenný welsh moutain, pony Dollom Double Surprice, který u nás pĀ~sobil v další sezonĀ~. PĀ~TMípomenul mi, jak výjimeĀ•nĀ~ z

byl Borneo a jak hodný má - a naopak být hřebec, který se chová k lidem normálně - s respektem a důvěrou.

Je nutno dodat, že Borneo dával dostatek signálů o své problematice a kdybych v té době měla nějakou jinou možnost získání hřebce na půdě, tak bych se dva roky nepokoušela o nemožné. Borneo na mne nezaútočil zřetelně, vřel jsem, že je mrcha, ale i když jsem byla opatrná, tak mne káň, kterého jsem měl dát pryč dávno, nakonec přivezl, byl rychlejší a v podstatě to jinak skončit nemohlo, o to, kdy se tak stane.

V první sezoně jsme s Borneem přepustili čtyři klisny. Dáča p. Kavky porodila klisničku Dorotku, moje Sametka přivedla na svět velmi nadějnou hřebčičku Bon Ami. Tak přikněho, že kdybych měla jinou chovnou klisnu SHP k nedařila bych možnost Sametku i Bornea pryč, tak se mi tenkrát Bon Ami líbil (dnes samozřejmě po importu desítek jiných koní už není Bon Ami tak výjimečným koníkem). Na něm by se chov založit dal. Předbíhám, ale Bon Ami byl jako 4letý zlíce s bodovým ziskem 8,4 bodu a byla mu naměřena KVH 82 cm. Já tento potenciál v něm viděla už v době, kdy byl podkobyl a jsem moc ráda, že nezapadl do bažiny černé plemnitby, ale opravdu se stal licencovaným plemenným hřebcem!

V dalším roce Borneo stihl přepustit pouze dvě klisny. Nový majitel si jej odvezl dříve, mohla svět, že je Sametka břečí, ale z tohoto hlediska to dopadlo dobře, stihla zabránit dalšímu porodu klisničky Salome. Zprvu jsem doufala, že to bude "klisní varianta"; hřebčička Bon Ami, ale kobylka dost rychle rostla a tak jsem se rozhodla ji jako roční prodat. V dospělosti přerostla i matku. I další hřebčičata po Borneovi jsou taková - ze čtyř uvedených ve 4. ročníce SHP jsou dvě mini - Bon Ami (82 cm) a Molinka (83 cm) a dvě dost statné standardní klisny - Salome (96 cm) a Lucka (98 cm). Zdá se, že "zmenšovací gen" dává jen polovinu potomstva? Ročníka uvádí jedenáct dalších dcer hřebce Borneo - co se týče syna v chovu, má splněno a možnost přesáhne i deseti dcer zapsaných do PK (nyní tři). S výjimkou Salome si jde o klisny v pomocné PK, neboť Borneo nyní má k sobě klisny bez náležitých předků, ale i to je dobré a potřebné.

Je neuvěřitelné, že se nám podařilo hřebce dokonce předvést na výstavě v Manětíně v roce 2001, kdy obdržel 3. místo. MILENA